

Medlemsbladet

UPPSALA SENIORUNIVERSITET

ÅRGÅNG 29 NR 4 OKTOBER 2007

**Sök
stipendium
2008**

SID 6

Dags att betala årsavgift för 2008

Medlemsbladet

Medlemsinformation för Uppsala Senioruniversitetet

Ansvarig utgivare: Maj Aldskogius
Redaktörer: Sven Lundström,
Barbro Posse, Agneta Sundelöf
Tryckeri: Idétruck, Uppsala
ISSN: 1651-0445

Uppsala Senioruniversitet

Ordförande: Maj Aldskogius
Expedition: Portalgatan 2A
Postadress: Box 386, 751 06 Uppsala
Öppetider: mån-fre kl 10.00–12.00
Telefon: 018-24 35 01
Org nr: 81 76 02-4969
E-post: usu@folkuniversitetet.se
Webbplats: www.usu.se

Plusgiro

För årsavgift 19 74 24-5
För cirklar och föreläsningar 39 70 67-0
För resor och studiebesök: 498 69 81-1

Årsavgift 200 kr

Sekretariat:

Ingrid Melin, sammankallande	54 17 80
Gudrun Bäckström	36 65 21
Inga-Britta Hansson	36 64 42
Margareta Knutson	26 10 16
Elsa-Britta Larsson	32 02 68
Ingeborg Sjöström-Rédei	14 21 85
Caare Smith	32 41 48
Elsa Söderqvist	14 05 68
Mia Virving	38 52 01
Helena Östling	50 11 37

USU:s årsavgift. För att delta i USU:s aktiviteter måste Du ha betalat årsavgiften 200 kronor. Den betalas en gång per år, helst under oktober–november och gäller följande kalenderår.

Det har visat sig att personer av misstag betalar årsavgiften dubbelt. Kontrollera att detta inte händer dig!

Meddela adressändringar. Det är viktigt att USU:s expedition har rätta adresser till sina medlemmar så att informationen går fram. Glöm därför inte att meddela ändringar av e-post, annan adress och telefonnummer till expeditionen.

www.usu.se

Omslagsbild: Karl Johan Eklund leder vårens rundresa bland vallonbruk i Norduppland. Foto: Gösta Gustavsson

När detta skrivs är det fortfarande augusti och högsommarvärme. Jag hoppas att ni alla haft en bra sommar och nu ser fram emot en intensiv st udiehöst.

Vi har redan haft ett styrelsesammanträde i augusti där vi bl.a. diskuterade vår organisation och hur vi ska kunna göra den klarare och mindre sårbar utan att våra frivilligt arbetande funktionärer förlorar den entusiasm som de har i dag med den mångfald av arbetsuppgifter som är karakteristisk för vårt sekretariat. Det här ska vi diskutera under hösten.

USU har aldrig haft så många medlemmar som i dag. Utbildningsplanering är litet av ”trial-and-error”. Vi erbjuder en rad serier och cirklar och ser om tillräckligt många anmäler sig. Ibland gissar vi fel rörande intresset för vissa ämnesområden. Några serier och cirklar blev i höst tidigt fyllda medan andra inte attraherat så många sökande och kanske måste ställas in. Det beslutas i början av september. Återbetalningen till överfyllda och inställda kurser är ett tidsödande problem för vårt sekretariat. Kanske kan vi hitta något bättre system?

Vi ska också under hösten jobba med uppföljning och utvärdering av vår verksamhet. Både serie- och cirkelledare, deltagare och de som inte deltar bör alla få komma med synpunkter på vårt utbud. Hur det ska gå till ska vi diskutera. Ibland får vi tips och synpunkter från våra medlemmar, och sådana tar vi gärna emot. Ring eller mejla till sekretariatet. Alla synpunkter beaktas.

Intellektuell stimulans lär vara befrämjande för ett långt liv. En av våra grundare, Erik Tobé, som USU nyligen uppvaktade på 100-årsdagen, är ett levande exempel på det. Så fortsatt engagera dig i vårt utbud och gör gärna reklam för USU bland vänner och bekanta. Även om vi inte kan garantera ett långt liv, så kan vi erbjuda både intellektuell stimulans och social gemenskap.

USU:s båda Kina-resor kan ta ytterligare ett par resenärer, både ”Kinas pärlor” (Peking-Shanghai m.m.) och södra Kina, även om det redan är ett 40-tal anmälda. Kontakta Breyer Touring i Enköping tel. 0171-37210 för mer information. Tala om att du är medlem i USU.

När jag skriver detta är jag mentalt redan på väg till Sydamerika med Uppsala Dragspelsklubb Uppdraget, där jag är aktiv spelande och ordförande sedan 15 år tillbaka. Resan startar i Rio de Janeiro i Brasilien och via de berömda Iguazú-fallen besöker vi sedan svenskbygderna i Misiones i Argentina och till slut Buenos Aires. När ni får det här Medlemsbladet är jag hemma i Uppsala igen. Skulle det finnas intresse för en liknande resa med Senioruniversitetet?

MAJ ALDSKOGIUS

Ordförande

DAGS ATT BETALA ÅRSAVGIFT FÖR 2008

Som ni kära USU-medlemmar redan upptäckt innehåller detta nummer en plusgiroblankett för inbetalning av årsavgiften (medlemsavgiften) för 2008. Den måste vara betald för att man ska få delta i cirklar, seminarier och föreläsningsserier. Det är önskvärt att den betalas redan i oktober-november för att underlätta för sekretariatet. I december när vårens program kommit ut har medarbetarna nämligen mycket att stå i med alla anmälningar till vårens cirklar. Då är det bra om årsavgifterna redan är registrerade. Observera att årsavgiften är just en *årsavgift* och alltså betalas en gång per år!

**Nästa nummer av tidningen utkommer den 4/12
Manusstopp 14/11**

Månadsföreläsningar

2 oktober

Professor Christina Fjellström:
Seniorkonsument

Plats: lärosal X, Universitetshuset, kl. 13.15. Gästvärd: Margareta Granberg.

16 oktober

Docent Marie Allen: *Kriminaltekniska och historiska DNA-analyser*

Plats: lärosal X, Universitetshuset, kl. 13.15. Gästvärd: Sven Kullander.

30 oktober

Forskaren Ingvar Svanberg: *"Jag har med flit underrättat mig". Om Linnélärjungen Johan Peter Falck*

Plats: Tovensalen, Missionskyrkan, kl. 13.15. Gästvärd: Carl-Olof Jacobson.

13 november

Professor Karin Caldwell: *Ytor som diagnostiska mätverktyg*

Plats: lärosal X, Universitetshuset, kl. 13.15. Gästvärd: Johnny Andersson.

27 november

Docent Erik Åsard: *Kan en vit kvinna eller en svart man bli president i USA*

Plats: lärosal X, Universitetshuset, kl. 13.15. Gästvärd: Sven Lundström.

11 december

Professor Paul Sindair: *Afrikansk arkeologi – de afrikanska ländernas identitet*

Plats: lärosal X, Universitetshuset, kl. 13.15. Gästvärd: Johnny Andersson

Presentation av föreläsarna finns i programbilagan i nr 3 av Medlemsbladet

Resor och studiebesök

Anmälan

Första anmälningsdagen kan du anmäla dig på telefonsvararen tel. 24 35 01 fr.o.m. kl. 7.00 (precis!). Du kan anmäla max fyra medlemmar (nämna samtligas namn och tel.). Du meddelas endast i de fall du inte får plats. **Betala om plats erhållits** till plusgirokonto 498 69 81-1 inom 10 dagar. Deltagande i våra arrangemang förutsätter att årsavgiften är betald.

Koördning för anmälan

Till arrangemang som kräver bussresa finns endast 50 platser. När efterfrågan är stor kan vi tyvärr inte tillmötesgå alla, men vi registrerar inkomna anmälningar med dag och klockslag och får på så vis en rättvis turordning. Vi beklagar de gånger biljettema inte räcker till och dubblerar arrangemangen när så är möjligt.

Oförutsedda händelser som kan påverka resor meddelas på måndagar i Upsala Nya Tidning under Föreningsnytt. Samma information lämnas på vår webbplats www.usu.se.

30 september söndag

Zarah – stjärna till varje pris

Folkoperan

Följande gäller för dem som fått biljetter till denna föreställning, se presentation i föregående Medlemsblad nr 3/2007.

Tider

14.00 Avfärd från S:t Eriks torg

16.00 Föreställningen börjar, speltid ca 2,5 tim inkl paus

18.30 ca Hemfärd

20.00 ca Åter i Uppsala

Ansvarig: Inga-Britta Hansson

9 oktober tisdag och 17 oktober onsdag

Uppsala Konsert & Kongress

Guidad visning

Följande gäller för dem som fått biljetter till dessa visningar, se presentation i föregående Medlemsblad nr 3/2007.

Tid: kl. 14.00 start för en timmes guidad visning

Samling i entréplanet vid biljettkassan för indelning i grupper

Ansvarig: Gudrun Bäckström

11 oktober torsdag

Dödsdansen av August Strindberg

Dramatens stora scen

Det är första gången som Dramaten spelar de två delarna av Dödsdansen samt i digt. Det är den brittiske regissören John Caird som gett sig i kast med den svenske nationaldramatikern. Strindberg skrev Dödsdansen och Påsk under sex kreativa

höstveckor år 1900. Inspirerad av systemens äktenskap och egna erfarenheter skapade han de äkta makarna Edgar och Alice, kaptenen och f.d. skådespelerskan, som blivit varandras fångar på en skärgårdsö. Vännen Kurts besök får bitterhet och kärlekshat att välla fram efter 25 år tillsammans.

I den andra delen målar Strindberg upp den unga kärlekens våndor när Kurts son Allan möter Alice' och Edgar's dotter Judith. Edgar och Alice spelas av Örjan Ramberg och Stina Ekblad, Kurt av Björn Granath. I övriga roller: Gunnel Lindblom, Erik Magnusson, Sofia Pekkari, Christoffer Svensson och Pia Örjansdotter. "En förkrossande välspelad Strindberg" skriver DN, "Man går upplyft hem från Dramaten" skriver AB.

Tider

17.00 Avfärd från S:t Eriks torg

19.00 Föreställningen börjar, speltid drygt 3,5 tim inkl paus

22.45 ca Hemfärd

24.00 ca Åter i Uppsala

Pris: 350 kr för biljett på parkett samt bussresa

Första anmälningsdag: ons. 26 september – obs att anmälan är bindande

Ansvarig: Margareta Knutson

21 oktober söndag

Cosi fan tutte

Operan

Mozarts komiska opera *Cosi fan tutte* (Så gör alla) har underrubriken ”Skolan för älskande”. Den handlar om två unga män som av en upplyst filosof blir lurade att slå vad om sina fästmörs trohet. Fästmörna visar sig ha en cynisk tjänarinna som anser att man ska ta tillvara varje chans att lära sig mer om kärlek och erotik. Mozart skrev sin vackraste musik till Lorenzo da Pontes libretto, en historia som publiken länge ansåg oanständig. Operan sägs vara Mozarts mest missförstådda – består männe missförståndet i att man idag varken behöver byta identitet eller mustasch för att förföra sin väns flickvän?

Dramaturg Stefan Johansson, scenografi och regi Ole Anders Tandberg. Hillevi Martinpelto, Janja Vuletic och Marianne Hellgren sjunger de kvinnliga rollerna, Jesper Taube, Klas Hedlund och Johan Edholm de manliga.

Tider

13.00 Avfärd från S:t Eriks torg

15.00 Föreställningen börjar, speltid drygt 3 tim inkl paus

18.15 ca Hemfärd

19.30 ca Åter i Uppsala

Pris: 545 kr för utmärkta parkettbiljetter samt bussresa

Första anmälningdag: mån. 1 oktober – obs att anmälan är bindande

Ansvarig: Helena Östling

Funktionella produkter för alla åldrar

Har ni upptäckt butikerna Vobis och Lundin & Schönberg med alla tänkbara hjälpmedel som underlättar i vardagen? Där finns hundratals hjälpmedel och praktiska verktyg, saker man inte visste att de fanns! Produkter som förenklar köksarbetet, hygienprodukter, hjälpmedel för den som ser eller hör illa eller som har problem med motoriken. I trevlig design såsom blommiga käppar, mönstrade stödstrumpor etc.

Vi får möjlighet att besöka butikerna, titta närmare på produkterna och få dem demonstrerade. Informationen kostar ingenting men på grund av begränsad

butiksyta måste gruppstolken begränsas. Tala gärna om vid anmälan vad du är speciellt intresserad av.

Första anmälningdag för båda besökerna: fredag den 19 oktober. Anmäl förhinder, personer som ev. står på väntelista kan då ta din plats.

Ansvarig: Helena Östling

24 oktober onsdag

Vobis Livskvalitet

Kungsgatan 23, gå från Missionskyrkan ner till Kungsgatan och vik om hörnet till vänster. Kom gärna i 17.30-tiden och titta runt i butiken. När butiken stängt kl. 18 kommer ägaren Sabina Swahn att informera och demonstrera i enlighet med era önskemål.

31 oktober onsdag

Lundin & Schönberg

Butiken ligger i slutet av Vallongatan, en bit bortom kontorshuset Skeppet och Nelins (på samma sida som Nelins).

Ni är välkomna från kl 16.30 att titta runt i butiken och ställa frågor. När butiken stängt kl. 17 kommer ägaren Charlotte Schönberg att informera och demonstrera i enlighet med era önskemål. Buss 14 har hållplats på Gimogatan, mitt emot Vallongatans mynning, går från Stadshuset 16.12 framme 16.20, 16.27 framme 16.35 och 16.42 framme 16.50.

7 november onsdag

Doften av färg

Prins Eugens konst på Waldemarsudde

Prins Eugen behövde inte måla för sitt uppehälle och sålde aldrig sin konst. Men han måste för sin familj bevisa att han var den riktiga konstnär han verkligen var, en hårt arbetande konstnär. Han slängde aldrig någonting, skrev ”utan värde” på baksidan av verk han ansåg ofärdiga. Carl Johan De Geer har grävt fram sådant och mycket annat ur Waldemarsuddes förråd och sammanställt en utställning med långt över 100 målningar – med en brokig hängning

Skapandeprocessen är viktig och den fyller stora salen. Här visas vedermödorna med att bemästra dukarna – den ena skissen efter den andra fram till färdig målning – mästerverket Molnet kom till

på det sättet. Utställningen visar även samtida verk av Ernst Josephson och Anders Zorn. Lunch kan intas i Prinsens kök, tyvärr kan måltider inte förbeställas.

Tider

9.00 Avfärd från S:t Eriks torg

11.00 Visning av utställningen med guide, ca en timme

12.00 ca Möjlighet att på egen hand se aktuell utställning jämte den permanenta utställningen samt att inta lunch i Prinsens kök.

14.00 ca Hemfärd

15.30 ca Åter i Uppsala

Pris: 220 kr för inträde, guidning och bussresa

Första anmälningdag: mån. 22 oktober – obs att anmälan är bindande

Ansvarig: Helena Östling

20 november tisdag

Måsen av Anton Tjechov

Dramatens scen på Elverket

Anton Tjechov, författare och läkare, är en av novellens stora mästare, banbrytande och stilbildande för naturalistisk dramatik, skildrare av samtida ryskt liv som ofta handlar om desillusionerade människor som drömmer om uppbrott och förändring.

Tjechov-klassikern *Måsen* handlar om de ständiga, eviga och aktuella ämnena: kärlek, separation, ålderdom, kampen mellan generationerna, berömmelse och drömmen om att bli berömd. Stefan Larsson har med hjälp av en stjärnspäckad ensemble satt upp *Måsen* som ett modernt teaterprojekt. I rollerna Mikael Persbrandt, Marie Göransson, Jan Malmström, Ingela Olsson, Anita Wall, Ellen Mattsson, Johan Lindell, Mats Flink, Jan Waldekrantz, Henrik Svalander och Magnus Westling.

Tider

17.00 Avfärd från S:t Eriks torg

19.00 Föreställningen börjar, speltid 2,5 tim inkl paus

21.30 ca Hemfärd

22.45 ca Åter i Uppsala

Pris: 290 kr för biljetter på parkett samt bussresa

Första anmälningdag: tis. 6 november – obs att anmälan är bindande.

Ansvarig: Margareta Knutson

Resa till S:t Petersburg

Ryssland har alltför länge varit en vit fläck på min konstkarta, så inför mina konstcirklar i höst om rysk konst insåg jag behovet av att göra en resa till konstmetropolen S:t Petersburg. Senioruniversitetets resestipendium blev en rivstart för projektet.

Jag lyckades locka med mig f.d. uppsalakonstnären Liisa Hurskainen, numera stockholmare, som resesällskap och första anhalten blev ryska ambassaden i Stockholm för att söka visum. Det var en liten betonggrå byggnad i skuggan av DN-huset, som mest liknade en bunker med galler för fönstren och dit fördes man en och en av beväpnad vakt. Lokalen rymde inte mer än tio personer åt gången, påstods det, så när en kom ut fick en gå in. Atmosfären därinne var allt annat än gemytlig, så vi pustade ut när vi åter var på svensk mark!

Innan vi för pluggade vi i oss det ryska alfabetet, så att vi inte skulle tappa bort oss i denna farliga storstad, som vänner och bekanta varnat för: alkoholismen, fattigdomen, maffian o.s.v., men av detta såg vi intet, utan stan var snygg och proper, åt minstone där turisterna finns. På gatukaféerna satt ungdomarna och drack coca-cola och såg snälla och glada ut, inte så blaserade och coola som i Sverige.

Segerdagen

Vårt hotell låg mitt på den stora paradgatan Nevskij Prospekt och parader skulle vi verkligen få vårt lystmäte av för vi var där den 9 maj – Segerdagen – en av de stora helgerna i Ryssland, då man firar segern över Hitler. Vi hade planerat en rundvandring på Eremitaget men det var förstås stängt p.g.a. segerfirandet som kulminerade på det vidsträckta Palatstorget framför Vinterpalatset. Eremitaget som inryms i Vinterpalatset är ett av de största – om inte det allra största konstmuseet i världen

med 19 km gallerier och c:a tre miljoner utställningsföremål!

På Segerdagen var kravallstängsel uppsatta runt hela torget och längs Nevskij Prospekt. Människor strömmade till från alla håll och jag ställde mig i första ledet vid kravallstängslet med kameran i högsta hugg, alldeles utanför hotellet för att kunna retirera inomhus vid händelse av bråk, en försiktighetsåtgärd som visade sig helt obefogad. (Vid hemkomsten till Uppsala fick jag veta att hundratals journalister var ditresta i hopp om spektakulära kraval-ler, men de fick resa hem med oförrättat ärende.)

Den kilometerlånga processionen av militärorkestrar, veteranfordon från andra världskriget, motorcyklister i äkta 40-talsmundering var mycket anslående och inte minst imponerande var den stora skaran veteraner med blommor i händerna och medaljer på bröstet som tågade den långa vägen till Vinterpalatset, säkert en halvmil. Paradens oväntade final, som väckte stor munterhet hos publiken var den armé av sopbilar som bara några minuter efter att den sista musikkåren tågat förbi, rullade fram i bredd, sopande, vattnande och åter sopande. I ett nafs var allt skinande rent – och alla papperskorgar tömda! Något att ta efter för Uppsala vid Valborg.

Nu var det bara att följa med strömmen ut på stan för att fira! Vi fick snart ögonen på det anrika Hotel Europa, berömt för sin ursprungliga jugendinredning. Vi slog oss ner i baren och beundrade de blommiga jugendtapeterna ovanför den snidade ekboaseringen och takkronorna i mässing.

Resans huvudmål

Hela följande dag tillbringades på Ryska Museet, resans huvudsakliga mål, en ståtlig byggnad i klassicistisk stil, som helt ägnas den ryska konsten. I min re-

Uppståndelsekyrkan

Foto: författaren

seguide upplystes att museet består av minst 100 salar, så ”man gör klokt i att rikta in sig på de viktigaste målningarna”. Men eftersom syftet med min resa var just den ryska konsten så betade vi av i stort sett hela museet med lunch och fikapaus i museets restaurang, som inte var någon gourmetkrog, men vad som helst smakar bra efter en milslång promenad.

Sista dagen gick färden med tunnelbana till Alexander Nevskij-klostret. Tunnelbanan i S:t Petersburg är en stor sevärdhet i sig, konstnärligt skapad i den folkbildande andan att endast det bästa är gott nog åt folket. Klostret grundades av Peter den store och är förtrollande vackert, speglade sig i en av stadens många kanaler. Inom klosterområdet ligger många av Rysslands stora författare och kompositörer begravda, Dostojevskij och Tjajkovskij för att nämna de mest namnkunniga.

Shopping hanns inte med förutom i museishoppen på Ryska museet. Där köpte jag två vackra konstböcker som vägde minst två kg per styck. Mer orkade jag inte bära. Där fanns också t.ex. matrijoska-dockor i varandra målade i traditionell folkstil eller à la Chagall och Kandinsky!

ELISABETH LILJEDAL

USU:s stipendiat 2007

Porträtt av en månadsföreläsare

En av höstens föreläsare är Christina Fjellström. År 2001 fick hon den nyinrättade professuren i hushållsvetenskap – särskilt måltidsforskning. Vägen till professuren slingrade sig fram och slumpen kunde ibland styra. När hon började studera var siktet inställt på museivärlden. Ämnena arkeologi, konstvetenskap och etnologi lämpade sig väl för det. Men det var ont om arbetstillfällen i den branschen då hon var färdig med sin fil. kand. i mitten av sjuttioalet.

Christina sadlade därför om och skaffade sig en dietistutbildning. Mat och mathållning hade alltid intresserat henne. Som färdig dietist föreläste hon runt om i landet och med den ämneskombination hon hade kom hon med i projektet Mat i historien som Forskningsrådsnämnden initierat. Hon blev starkt engagerad i ämnet och kände att hon ville fördjupa sig. Det blev upptakten till hennes doktorandarbete om mat i historien. Först var hon knuten som doktorand till institutionen för näringslära och hade även en ekonomihistoriker som handledare. Men att disputera i mat och historia vid medicinska fakulteten var knappast görligt så då bytte hon till etnologi. De näringsmässiga och ekonomihistoriska aspekterna hade hon dock kvar i sin forskning.

Foto: Barbro Posse

CHRISTINA FJELLSTRÖM

Christina disputerade 1990 i etnologi och Avhandlingen fick titeln Drömmen om det goda livet. Den miljö hon undersökte var sågverksarbetarnas. Många etnologer hade studerat borgerlig miljö, och vilka mattraditioner som fanns och hur kosthållet ändrat sig i den, men arbetsmiljön var utforskad.

Inom LO-kollektivet fanns de sämsta matvanorna och forskarna trodde att det berodde på för lite utbildning. Hade man bara det skulle man äta mycket bättre. Men Christina menade att det fanns en historisk förklaring till varför man hade de matvanor man hade. Det var drömmen om det goda livet som påverkade. I slutet av 1800-talet var det arbetarklassen som åt bäst näringsmässigt och borgarna sämst.

Hundra år senare var det tvärtom.

Efter disputationen blev hon knuten till Uppsala livsmedelscentrum för att hålla samman alla forskare i Uppsala som sysslade med mat och livsmedel. Snart var hon dess chef och förblev så i sju år. En forskarassistenttjänst på institutionen för hushållsvetenskap blev nästa uppgift och snart var hon docentkompetent och så kom professuren.

Christina betonar att grundutbildningen och forskningen i hennes ämne handlar om kostvetenskap. Äldre och kost är en inriktning. Andra är barn och tonåringar samt den offentliga måltiden och då särskilt skolmåltiden. Hur äter barn och hur säger de att de äter, det är en viktig delstudie.

– Vi vill också förmedla med vår forskning att det finns mycket att göra inom handeln, livsmedelsindustri, hemtjänst och inom pensionärsorganisationerna själva. Förhållandet till mat är nära och personligt. Kvinnor har t.ex. större behov av social samvaro vid måltiden än män. De kan hoppa över måltiden för att de är ensamma, säger hon.

Christina har gått intensivt upp i sitt arbete den senaste tio åren och golfen (13 i handicap) hamnade i skymundan. – Men nu ska det bli nya tag deklarerar hon.

BARBRO POSSE

Vi söker
medarbetare
till Medlemsbladets redaktion

Har Du tid och är road av att
intervjua, fotografera och
arbeta redaktionellt
så hör av dig så snart som möjligt per
mejl eller telefon till
Senioruniversitetets sekretariat
E-post usu@folkuniversitetet.se
telefon 018-24 35 01.

Sök Stipendium 2008 för utbildning och utbildande resor

Folkuniversitetets jubileumsstipendium för 2008 är ledigförklarat. Stipendiet på 7500 kr avser studier och utbildningsresor. Det kan sökas av alla Senioruniversitetets medlemmar, såväl lärare som elever. Ansökan görs på en särskild blankett som finns att få på USU:s expedition. Uppge för vilket ändamål stipendiet söks samt beräknade kostnader.

Skicka ansökan till USU:s expedition, Box 386, 751 06 Uppsala. Senast den 15 februari 2008 vill vi ha din ansökan.

Populära nyheter bland höstens cirklar och serier

Världsreligionerna, 1700-talets svenska historia, det svenska rättssamhället och rysk konst är populära nyheter bland höstens cirklar och serier.

Redan i mitten av augusti var flera av höstens serier och cirklar fulltecknade och många stod på väntelista. När månaden var slut var det stor anslutning till våra fem föreläsningsserier om konst, konsthantverk, musik och hälsa. Seminarieserierna om det svenska 1700-talets historia och det svenska rättssamhället var fulltecknade medan serien om genteknikens möjligheter och risker ännu hade platser kvar.

Vid månadens slut var mer än hälften av de 43 studiecirkelarna fulltecknade eller hade endast några få platser kvar. Dessa cirklar karakteriseras av teman inom ämnesområdena religion, psykologi, litteratur, konst och språk. En del av cirklar na innebär egen aktivitet

med att skriva, måla och producera digitala bilder.

När septembermånaden inleddes var det åtta cirklar som ännu inte hade tillräckligt många anmälda för att kunna starta. Anmälningar brukar droppa in även efter det att anmälningstiden gått ut, men när denna rapport till Medlemsbladet skrivs vet vi ännu inte hur många som måste ställas in. Även om anmälningstiden är slut finns det chans att komma med i de serier och cirklar som har platser kvar. Vårt sekretariat kan ge dig närmare information.

Vår förhoppning är att vi till våren kan återkomma med så stor del av höstens utbud som möjligt och komplettera med nya aktiviteter. Idéer till sådana mottages tacksamt.

BIRGITTA HEDMAN

Ordf. i referensgruppen för cirklar och serier

Besök från Åbo

Den 31 maj i år hade vårt senioruniversitet besök av Pian (döpt till Valborg) Åkerlund, Finland. Hon kom från Åbo Akademi med uppdrag att få igång ett svensktalande senioruniversitet i Åbo.

Hon fick se hur vi arbetade på expeditionen och fick uppleva lite av Linnéjubileets blomsterprakt på väg till lunch med styrelsen. Dagen slutade med möte på Missionskyrkan så hon även fick se var vi håller de flesta av våra cirklar.

Bruksresan

De uppländska bruken har en mer än 400-årig historia. Det var här som Sverige utvecklades till en industrination. I internationell konkurrens byggdes jämhanteringen upp till en världsledande position. Trots ständig produktionsökning och fortlöpande rationaliseringar gick stångjärnsproduktionen obevekligt mot sitt sammanbrott. Bruksdöden kring förra sekelskiftet innebar en omvälvande händelse. Hur kunde det gå så?

Frågeställningar som denna togs upp på den föreläsningsserie om den uppländska järnhanteringen som gick förra hösten. I våras företogs kursdeltagare en resa till några av de välkända bruken i Norduppland för att på plats studera spåren av den epok som haft en så genomgripande betydelse för den svenska industrialiseringen. Exkursionen leddes av Karl Johan Eklund, f.d. länsantikvarie och en av seminariets lärare. Det blev en mycket uppskattad rundresa, så efterfrågad att den troligen kommer att upprepas senare i höst.

SVEN LUNDSTRÖM

I Forsmark kunde gruppen studera herrgården. Andra bruk som besöktes var Gimo, Harg och Bennebol.

Foto: Gösta Gustavsson

Vy över Vinddälven i Blattniksele

Foto: Staffan Fjellström

Den första resan

Mitt första minne är en resa familjen gjorde från Brattniksele i Lappland till släkten i Dalsland. Jag måste ha varit fyra år och mycket har fallit bort.

Samma år jag föddes hade inlandsbanan, som var under byggande i många år, äntligen nått vår hemort. Min syster som var åtta år vid detta tillfälle har livfullt berättat om den festliga invigningen. Folk hade strömmat till stationen, som var prydd med nyutslagna björkar. Människor grät av glädje och alla hurrade, när tåget långsamt tuffade in på stationen. Tåget blev en symbol för att isoleringen nu var bruten, det fanns förbindelse med omvärlden.

Det var rallarna som med svett och möda byggde järnvägen. Många rykten, kanske myter, följde i deras spår. De kom söderifrån och flyttade med, allt eftersom järnvägsbygget fortskred.

Starka tjusiga karlar som ansågs utgöra stor frestelse för kvinnorna längs banan. Svarta slokhattar och uppknäppta skjortor med storvästar var den vanliga klädseln. De hade rykte om sig att supa och slåss och göra flickor med barn. I deras sentida spår växer rallarrosorna.

Min far gjorde inte så sällan tjänsteresor nedåt landet. Det gällde att följa barn och ungdomar med funktionshinder till olika institutioner. Tomtebodda, Vanförestalten och Eugeniahemmet är namn som dyker upp i minnet. På en sådan tjänsteresa fick familjen följa med. En ”fallandesjuk” (epileptisk) flicka skulle till något hem i Stockholm. Vi, mamma, min syster och jag skulle till Dalsland, där pappa senare slöt sig till vårt sällskap.

Det var en lång och påfrestande resa

som tog ett och ett halvt dygn. Tåget hade tre klasser, första, andra och tredje. Vi åkte tredje klass. Tåget hade träbänkar utan klädsel. Det var en smalspårig järnväg och tåget skakade och krängde. Hastigheten var inte särskilt hög. Ångloket frustade och tjöt. Det luktade på ett speciellt sätt, för oss var det spänning och äventyr.

Den långa resan måste ha varit särskilt påfrestande för de vuxna. Vi barn fick ligga nedbäddade på sätena och sov som jag minns det gott. Antagligen hade vi matsäck med oss mest smörgåsar och mjölk, kaffe för de vuxna i patentflaskor.

I Hoting stannade tåget för ett långt uppehåll. Där åt vi middag på stadshotellet. Det var en genomgripande upplevelse. Hotellet låg och ligger fortfarande, åtminstone sist jag var där, så att man måste gå upp för en hög trappa. Den tedde sig oändligt hög, som ledde den upp till himmelens port. Hotellet var upplyst, ljuset flödade emot oss. Borden var dukade med vita dukar och brutna servetter. Något liknande hade vi aldrig upplevt. Då jag som vuxen sett den där trappan måste jag le, den var inte särskilt hög och imponerande.

Från min första resa är det tåget, de gula och brunrandiga träbänkarna, lukterna och dunkandet från skenorna avbrutet av lokets visslingar samt hotellet i Hoting jag minns. De kroppsliga sinnliga upplevelsena är de bestående. Jag minns inga människor, inga ansikten.

Från vistelsen i Dalsland minns jag inte heller mer än att jag fick hälsa på min stränge morfar, som många fruktade. Jag såg en gammal man med vitt skägg och snälla ögon. Han kallade mig tösungen och klappade mig på huvudet. Enda och sista gången jag såg honom. Själva hade jag en fin vit klänning.